

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ รับผิดชอบการดำเนินการโดยสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับฉบับนี้ เป็นฉบับประจำปีี่ 41 ฉบับที่ 1 ของเดือนมกราคม - มิถุนายน 2566 ภายในเล่มประกอบด้วยบทความที่มีเนื้อหาสาระสำคัญทางด้านภาษาและภาษาศาสตร์ในหลากหลายสาขาวิชา ทั้งด้านวากยสัมพันธ์ อรรถศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคม วิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์ รวมไปถึงในฉบับนี้มีการนำเสนอบทปริทัศน์หนังสือเพิ่มมาด้วย

บทความแรก “เครือข่ายหน่วยสร้างระดับประโยค” โดย พิรุฬห์ ปิยมพวงศ์ สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำเสนอการวิจัยเกี่ยวกับการอธิบายปรากฏการณ์พหุนัยด้วยการระบุความสัมพันธ์ของหน่วยสร้างระดับประโยคในรูปแบบเครือข่ายตามมุมมองไวยากรณ์หน่วยสร้าง ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยสร้างในแนวนอนจะทำให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างเหตุการณ์การเคลื่อนที่ในแนวดิ่งของสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นมุมมองใหม่ที่น่าสนใจและผู้อ่านสามารถตามอ่านรายละเอียดได้จากบทความแรกนี้

ทางด้านไวยากรณ์เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของคำ ยังเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมายาวนาน ในภาษาจีนเองมีการอภิปรายเรื่องประเภทของคำและการกำหนดขอบเขตของคำ โดยเฉพาะประเภทของคำกริยากับบุพบท บทความที่สอง “การจำแนกประเภทของคำของคำว่า “用” (yòng) ตามแนวคิดทฤษฎีต้นแบบ” โดย อีรวัฒน์ การโสภา ได้เสนอทฤษฎีต้นแบบภายใต้กรอบความคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน นำมาใช้ในการจำแนกประเภทของคำดังกล่าวและแก้ไขปัญหาในการอธิบายได้อย่างมีเหตุผลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

ในทำนองเดียวกัน การจัดประเภทของความหมายในภาษาไทย เป็นเรื่องที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความหมายของคำนาม “มือ” ในภาษาไทย” โดย ประภัสสร สันติวิสัยกุล คเชนทร์ ตัญศิริ และนัทรชนัน นาถประทาน ได้เสนอการวิเคราะห์และจัดประเภทของความหมายของคำนาม “มือ” ในภาษาไทย โดยใช้แนวคิดของปริสมาติก โมเดล (Prismatic Model) และทฤษฎีการมีหลายความหมายอย่างมีหลักการ (Principled Polysemy) ผลการวิจัยพบว่า “มือ” มีความหมายต่าง ๆ 8 ความหมาย ซึ่งเป็นความหมายที่แยกมาจากความหมายพื้นฐานของคำนามอวัยวะร่างกายคำนี้

บทความวิจัยเรื่อง ““Are you free?”: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในวัจนกรรม การขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ” โดย ณิชารัศม์ รัศมีกุลวิทย์ และอุมาภรณ์ สังขมาน เป็นงานวิจัยด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่นำมาศึกษา การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทำให้เห็นประโยชน์ของการเสริมสร้างการใช้ภาษา ให้เหมาะสมกับธรรมเนียมของการใช้ภาษาในสังคมของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจน ส่งเสริมความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการสื่อสารต่อไป

ประเด็นทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคม ได้นำมาใช้เพื่อ การมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนภาษาที่สอง โดยมีการวิจัยกันอย่างกว้างขวาง ดังในบทความวิจัยเรื่อง “สิทธิทางสังคม หรือ หน้า? : ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจใน การปฏิสัมพันธ์ของชาวอินโดนีเซียที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองกับชาวไทย” โดย ดิอนา คาซา และณัฐพร พานโพธิ์ทอง ผลการวิจัยทำให้เห็นถึงความแตกต่างของการให้ ความสำคัญของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างชาวอินโดนีเซียที่ใช้ภาษาไทยเป็น ภาษาที่สองเมื่อเปรียบเทียบกับชาวไทยจะมีมิติของการให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน

ในช่วงภาวะวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบต่อ การจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์ ในกรณีที่ต้องจัดการเรียนการสอนภาคสนามด้วย เช่นกัน ในบทความเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์ภาคสนาม ในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” โดย มยุรี ถาวรพัฒน์ และสุรพล บุญกุล ได้นำเสนอภาพปัญหา บทความนี้จะนำเสนอสภาพปัญหาของ การจัดการเรียนการสอนการฝึกปฏิบัติการทางภาษาศาสตร์ภาคสนามในสถานการณ์ ดังกล่าว ผลการดำเนินงานพบว่าทุกมหาวิทยาลัยใช้วิธีการปรับการสอนเป็นออนไลน์ ใช้โปรแกรมการประชุม และปรับเรื่องการออกภาคสนามในพื้นที่จริงเป็นพื้นที่เสมือน การศึกษาดังกล่าวนี้นำให้เห็นความชัดเจนของการแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงที

นอกจากบทความดังกล่าวมาแล้ว ในวารสารฉบับนี้ ยังประกอบด้วยบทปริทัศน์ หนังสือเรื่อง “Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions โดย Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox และ Elizabeth Couper-Kuhlen” นำเสนอโดย จงจินต์ นิลคำแหง ซึ่งได้สรุปสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ไว้ว่าเป็นงานศึกษาวิจัย รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน ของวัจนกรรมเริ่มต้น 4 ประเภท โดยใช้การวิเคราะห์การสนทนา (conversation analysis) เป็นพื้นฐานในการสังเกต และวิเคราะห์รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับ

ขนาดสั้นและยาว ซึ่งการปริทัศน์หนังสือนี้ เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับผู้อ่านในการประเมินกลุ่มเป้าหมายของหนังสือและช่วยให้ผู้อ่านได้ตัดสินใจเบื้องต้นว่าจะอ่านหนังสือเล่มดังกล่าวหรือไม่

วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นวารสารที่จัดอยู่ในฐานข้อมูลวารสารระดับชาติจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ที่มีชื่ออยู่ในกลุ่มที่ 1 ต่อเนื่องกันมาหลายปี กองบรรณาธิการวารสารภาษาและภาษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการจัดทำวารสารนี้ให้เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิชาการด้านภาษาและภาษาศาสตร์ที่มีคุณภาพ เรายินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการทุกสถาบัน ทั้งอาจารย์ นักวิจัย และนิสิต/นักศึกษา โดยเปิดรับบทความตลอดทั้งปี ผู้สนใจสามารถส่งบทความได้ทาง thaijo และทางสาขาวิชาภาษาศาสตร์ ตามที่ปรากฏข้อมูลในท้ายเล่มวารสารนี้

ชัชวดี ศรีลัมพ์
บรรณาธิการ